

BankNordik stuðlar sendingini

ghetto
FØROYAR

GHETTO KLUMMAN

Danskt smør til føroyskar bátar

Marvin Jacobsen og Edith Dahl Olsen

Tjóðarítrótt okkara, kapprógving, verður ikki einans íðka á føroysku firðunum. Í Danmark verður eisini róð kapp í føroyskum bátum, og fyri tveimum vikum síðani endaði føroyska róðrarárið í Danmark við kapping í Sorø.

Edith Dahl Olsen og Marvin Jacobsen, sum bæði rógva í Danmark, vóru framvið í hølunum hjá Bank Nordik og greiddu í Ghetto Føroyar frá, hvussu tað er at íðka tjóðarítróttina uttanfyri føroysku landoddarnar.

– Bátarnir eru gamlir bátar, sum eru brúktir til kapprógving í Føroyum, sum síðani eru keyptir til Danmarkar. Talan er um seksmannafor og teir eru fínir til tað stóð, sum vit kappast á, greiddi Marvin Jacobsen frá og Edith Dahl Olsen var ikki ósamd.

– Í Føroyum er neyðugt at

skifta bátarnar út javnan, um tú ynskir at standa teg í kappingini við hinar, vísti hon á.

Tey bæði lögdu eisini dent á, at kapprógvingin í føroysku bátunum í Danmark ikki var á eins høgum stóði sum í Føroyum.

– Vit venja tvær ferðir um vikuna, sum er munandi minni enn har heima. Vit venja eisini bara í bátunum, so hetta er eisini ein spurningur um samanhald, segði Edith Dahl Olsen.

Føroysku bátarnir eru serstakt handverk. Tí krevst eisini servitan á økinum, um okkurt gongur galið. Onkrir smærri trupulleikar hava eisini verið, men ikki størri enn so, enn at tey hava megnað at loyst tað sjálvi.

– Til eina stevnu lak ein bátur sera illa, tí hann hevði staðið inni alt summarið. Hann bleiv fullur

eftir nøkur tøk, men har smurdu vit smør á fyrri at tetta og tað riggaði fínt, fortaldi Marvin Jacobsen.

Hetta er eisini ein góð mynd upp á, hvussu kapprógvingin í føroysku bátunum í Danmark er. Feløgini og limirnir stuðla hvørjum øðrum, hyggja og heppa undir róðrunum, umframt at fleiri áskoðarar eisini koma, um ikki so nógv sum í Føroyum.

– Í Føroyum er tað so seriøst, at róðrarfólkini fara beint heim eftir hvønn róður. Her savnast vit øll til prát og hugna aftaná, og hetta er ein góður máti at savna føroyingar uppá, segði Marvin Jacobsen, sum eins og Edith Dahl Olsen ætlar sær at rógva føroyskan kappróður í donskum sjógv aftur í næsta ár.

Hví ræðast tit vitan so illa?

Eins illa og okkara gomlu forfedrar ræddust norrønar gudar, huldufólk og nikar, tykjast nógvir núlivandi føroyingar at ræðast alt, sum bara minnur um vitan. Íblástur, menning, kveikjan, skapan, framburður, nýhugsan, djúphugsni, innlit... Hetta vóru nøkur orð at sleingja um seg! Mest sannlíkt kemur tað úr onkrum ørum akademikaraknokki, sum í ráðaloysi melur í Havnini og roynur at uppfínna sær sjálvum eitt nýtt starv hjá tí almenna. Hetta eru ikki orð, ið nakar núlivandi lögtingsmaður av fríum vilja vil mæla. Tí so er hann ein av »teimum«. Tey øru. Tey skítbýttu. Akademikararnir.

Eg upplivi tað sum, at hetta er ein vanlig og sera útbreidd fatan í Føroyum. Bóklig og akademisk vitan er nyttuleys og kostar samfelagnum eina træmans rúgvu í lønum, eftirlønnum og óendaliga langum og dýrum pensjónum. Slík vitan ger einki gott. Er bara til fortæð.

Í Føroyum er bert ein vitan, sum kann brúkast. Hon fæst á sjónum. Stór vitan er í Føroyum beinleiðis proportional við, hvussu nógv ár tú hevur staðið upp til knøini í evju umborð á einari rustaðari dangu við balli í kjaftinum og drigið línu, avhødað og bannað. Fleiri toska, tú avhøvdar, klókari gerst tú. Fleiri línur tú dregur, vísari verður tú. Hevur tú ikki píssað í saltan sjógv, nyttar tú einki til.

Tí er gongdin í samfelagnum eisini tann, hon er í dag. Fólk í hóptali flyta av landinum. Øll vinnurekandi gera stórt sæð tað sama – og fær onkur eitt nýtt hugskot, fara tiggju onnur at gera neyvt tað sama og so kann eingin liva av tí.

Tað er av neyð, at gingið verður við til at játta nakrar krónur til útbúgving og menning av samfelagnum. Helst verður hetta bert gjørt í einum rossahandli, har minst tveir tunnlar og ein tilkoyr-

ingarvegur ganga afturfyri eina nýggja skúlastovu. Nýggj vitan má og skal ikki skapast í Føroyum – og eg undrist hví!

Meðan mantraið í øðrum londum er, at vitan er vøkstur, er tað øvugta galdandi í Føroyum. Tær ungu, skapandi kreftirnar, sum ikki fríviliga eru farnar av landinum enn, verða læstar inni í gomlum soppafongdum skrivstovu-bygningum.

Men hvat er at ræðast við at byggja eitt nýtt, ordiligt universitet? Ræðast hesir gomlu knokkarnir, at tey ungu fara at stóðast í einum ordiligum lestrarumhvørvi og tí ongantíð rýma av landinum? Ræðast teir, at lesandi har fara at finna íblástur, granska, menna og hugsa stórt? Ræðast teir, at føroyingar fara at finna upp á nýggjar vinnur, nýggj hugskot innan orku, fisk, fólkaraði, mál, búskap og dómsvald?

Hvat er at ræðast, tá vitan er vøkstur, búskaparvøkstur er fólkavøkstur og fólkavøkstur gevur uppá stórri búskaparvøkstur?

Eg skilji tað ikki. Men kanska tað er bara tí, at eg ongantíð havi píssað í saltan sjógv.

Rógvi Nybo er ein av vertunum á Ghetto Føroyar

Ghetto Føroyar er sending hjá Rás2, beinleiðis úr Keypmannahavn hvønn hósdag klokkan 14-16. Talan er um frískt, frekt og festligt útisetaradio. Lív Højsted Horsdal, Barbara Holm, Rógvi Nybo, Eiríkur í Jákupsstovu og Rólant Waag Dam gera sendingina, saman við Búgva Øster og Magna Høgnesen, ið standa fyri tekniska partinum. Á hesum síðum sæst nakað av tí, borðreitt var við í seinastu sending. »Dáma« Ghetto Føroyar á Facebook, har tú sært myndir, kanst hoyra kjak og aðrar samrøður, umframt at føstu tættirnar, sum eru live tónleikur, Klumman, Útisetin og Endabresturin.

